

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Satsingsforslag utenfor rammen 2021 - forslag fra UiT Norges arktiske universitet

I tildelingsbrevet for 2019 er UiT Norges arktiske universitet gitt mulighet til å utarbeide forslag til satsinger utenfor rammen for budsjettåret 2021. UiTs innspill til satsinger ble behandlet i universitetsstyremøte 31. oktober 2019. Universitetsstyret har valgt å ikke prioritere forslagene, som framkommer nedenfor.

Dokumentet *Drivkraft i nord: Strategi for UiT mot 2022* har vært sentral i arbeidet med satsningsforslagene, og har vært retningsgivende for prioritering av institusjonens fokusområder. I tillegg har følgende dokumenter vært lagt til grunn for prioriteringene:

- Eksisterende sektormål og nasjonale styringsparametere
- Nasjonale sektorpolitiske mål forankret i Stortingsmeldinger og nasjonale strategier
- Institusjonens satsingsforslag utenfor rammen 2020

Satsingsforslagene

Studieplasser og endring av finansieringskategori for bachelor i paramedisin

Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN) tok initiativet til at UiT skulle starte opp bachelorstudiet i paramedisin, da dette svarer på deres behov for ambulansepersonell med kompetanse på bachelornivå og vil være avgjørende for fremtidig tilgang på kvalifisert bemanning av ambulansene i Nord-Norge. Studiet er utviklet i samarbeid med det akuttmedisinske miljøet på UNN, og praksis i utdanningen er avklart med helseforetakene.

UiT har som ambisjon å være internasjonalt ledende blant annet innen kunnskapsområdet helse, velferd og livskvalitet. Helse og velferd i nordområdene er ett av de tematiske satsningsområdene i Helsefak sin strategiplan og det er nedfelt at fakultetet skal utdanne helsearbeidere som svarer til framtidens behov til alle deler av tjenesten og i tett samarbeid med praksisfeltet i nord. Etablering av studiet bachelor paramedisin er således sterkt koblet til Helsefak og UiT sin strategi.

En forutsetning for permanent drift av utdanningen bachelor paramedisin er at ny finansiering kommer på plass gjennom tilførsel av studieplasser. Finansieringskategorien til bachelor i paramedisin er ifølge DBH

satt til kategori E. I forhold til studieplan og de krav som stilles til et slikt studium er studiet betydelig underfinansiert. Tilsvarende studium ved OsloMet og Nord Universitet er i finansieringskategori D. Fakultetet ber om at studieplasser tildeles i kategori D.

Studieplasser og endring av finansieringskategori for master i akvamedisin

Akvamedisin er, i likhet med medisin, veterinærstudiet og odontologi (studier som gir autorisasjon), svært ressurskrevende studier, og et studium som er faglig krevende.

Søkningen til akvamedisin er svært god, og det er stor etterspørsel etter uteksaminerte kandidater. For å sikre fremtidig utvikling av havbruksnæringen i nord, er det viktig å styrke forskning og utdanning innen akvamedisin. UiT økte i 2019 antall studieplasser fra 10 til 20, finansiert innenfor egen budsjetttramme. Gjennom datterselskapet Havbruksstasjonen i Tromsø AS investeres det i et nytt anlegg for resirkuleringsteknologi. Havbruksnæringen har finansiert et nytt professorat ved UiT, noe som ytterligere vil styrke den faglige kapasiteten.

Sammen med UiB søkes det om kategoriendring for akvamedisin fra finansieringskategori C til A – samme kategori som veterinærstudiet har.

Studieplasser for master i luftfart

UiT Norges arktiske universitet er den viktigste leverandøren av kompetanse i og for nordområdene. Universitetet ønsker å forsterke vår posisjon ved å opprette et mastergradsprogram i Luftfartsvitenskap. Masterprogrammet har sitt primære fokus og forskningsperspektiv på operativ sikkerhet i luftfartsoperasjoner i nord.

Luftfartsoperasjoner i nordområdene foregår i noen av de mest krevende områdene i verden med store avstander, utfordrende topografi, kortbanenett, få automatiserte prosesser og manglende infrastruktur på flyplassene. Operasjon av fly og helikopter i arktiske strøk stiller derfor høye krav til aktørenes ferdigheter, teknologi, kompetanse, ledelse, organisering og samhandling.

Norsk luftfart skal være verdensledende på å operere i arktiske strøk. Å trene piloter i å fly og operere i nord skal være UiTs bidrag til norsk og internasjonal luftfart. Programmets mål er å bidra til at operativ kompetanse blir en nasjonal eksportvare.

Opprettelsen av Masterprogrammet i Luftfartsvitenskap er en naturlig forlengelse av det nasjonale ansvaret UiT har for luftfartskompetansen i Norge. Universitetet huser Norges eneste offentlig finansierte trafikkflygerutdanning, som tilbyr en integrert bachelorgrad med sertifisering i henhold til internasjonale standarder (CPL- ATPL sertifikat). Masterprogrammet bidrar til å fyllestgjøre et helhetlig og integrert utdanningsløp i luftfartsvitenskap.

Arbeidet med å knytte fag og kompetansepersoner inn mot studiet i II- stillinger er allerede i gang. Det er allerede ansatt tre personer fra henholdsvis SAS, Norwegian og Lufttransport i II – stillinger ved UiT.

Det bes om 20 studieplasser til oppretting av masterstudium i luftfartsfag – finansieringskategori A.

Permanent finansiering av fellesgraden Governance and Entrepreneurship in Northern and Indigenous Areas (GENI)

Siden 2015 har UiT og University of Saskatchewan (USask), Canada, tilbudt fellesgradsprogrammet Master in Governance and Entrepreneurship in Northern and Indigenous Areas (GENI) som en pilot.

Programmet er flerfaglig med et tyngdepunkt innenfor ressursforvaltning, samiske og urfolksspørsmål, politiske prosesser og entreprenørskap. Det omfatter 120 STP og tilbys fleksibelt over seks semestre. All undervisning og eksamen foregår på engelsk.

Målgruppen for studiet er i første rekke personer som ønsker å ta en master samtidig som de er i jobb, og det tilbys derfor som et deltidsstudium. GENI-programmet er det første fellesgradsprogrammet mellom en norsk og en kanadisk institusjon. Programmet legger til rette for bedre tilgang for den enkelte til etter- og videreutdanning uavhengig av bosted ettersom det tilbys som et deltidsstudium via fleksible løsninger.

Kunnskap om utviklingen i nordområdene er avgjørende for å forstå framtidens globale samfunns- og klimaendringer, og GENI styrker UiTs ledende posisjon i forskning og utdanning på Arktis og nordområdene og kobler samfunnsvitenskapelige perspektiver tettere til klima- og miljøspørsmål, innovasjons- og omstillingsprosesser i nordlige samfunn. Fra UiTs side har programmet vært finansiert over strategiske midler siden oppstart.

Studieplasser i sykepleie

Behovet for sykepleiere i Norge generelt og Nord-Norge spesielt er godt dokumentert. UiT Norges arktiske universitet (UiT) har et kandidatmåltall på 261 sykepleiere per år, et tall som har økt til 281 ved KDs bevilgning på 20 studieplasser til Finnmark og Alta fra og med opptak i januar 2019.

UiT utdanner sykepleiere ved campus Tromsø, Narvik, Harstad, Hammerfest og Alta i tillegg til flere desentraliserte studiesteder. UiT har oppnådd kandidatmåltall de siste tre årene (2017, 2018, og 2019). Gjennom ny studieplan som iverksettes fra 2020-opptaket, vil UiT ha kapasitet til å utvide studietilbudet med 10 plasser. Det er da særlig campus Tromsø som er rigget for øket opptak.

Styrket finansiering av 5. år i integrert master i grunnskolelærerutdanning

Da det er uavklart hvordan Kunnskapsdepartementet vil finansiere den nye femårige grunnskolelærerutdanningen, har universiteter og høyskoler som tilbyr utdanningen besluttet å gi et felles innspill til statsbudsjettet 2021. Institusjonene støtter opp om målområdene i *Lærerutdanning 2025* og arbeider kontinuerlig for å heve kvaliteten i utdanningen og i forskningen som utdanningen skal baseres på. Videre arbeides det med å utvikle samarbeidet mellom institusjon og praksisfeltet. Det er inngått forpliktende avtaler med flere lærerutdanningsskoler (universitetsskoler). Med bakgrunn i forlengelsen av grunnskolelærerutdanningen til en femårig integrert masterutdanning søkes det om finansiering av nye studieplasser.

UiT Norges arktiske universitet startet gjennomføring av femårig grunnskolelærerutdanning på mastergradsnivå fra opptaket i budsjettåret 2010. En utvidelse fra fireårig til femårig grunnskolelærerutdanning innebærer iht. finansieringssystemet en styrket basisfinansiering tilsvarende 130 studieplasser for UiT.

Femårig lærerutdanning på mastergradsnivå innebærer i tillegg økte praksiskostnader og økte kostnader som følge av kravene til økt kompetanse. Kostnadsøkningene vil variere noe fra institusjon, men beregninger viser en gjennomsnittlig kostnadsøkning på om lag kr 20 000 pr. studieplass. UiT foreslår at merkostnaden kompenseres med en tilleggsbevilgning tilsvarende antall studieplasser multiplisert med kr 20 000. Alternativt kan det innføres en egen studentkategori i finansieringssystemet for femårig lærerutdanning mellom nåværende kategori C og D med basissats kr 107 450.

Finansieringssystemet innebærer to års etterslep for uttelling i resultatdelen. Vi er klar over at finansieringsmodellen normalt ikke dekker dette etterslepet ved tildeling av nye studieplasser. Den nasjonale grunnskolelærerutdanningsreformen innebærer imidlertid et så stort antall studieplasser og utgjør dermed et vesentlig beløp som institusjonene vanskelig kan dekke uten å redusere opptaket ved andre utdanninger eller ved å redusere forskningsinnsatsen. For UiT utgjør etterslepet en manglende finansiering på 10,78 mill kroner fordelt på de to første årene. Det søkes derfor om finansiering for etterslepet for uttelling i resultatdelen.

Finansering av tiltak knyttet til MARKOM

MARKOM2020 avsluttes i år 2020. Mange nasjonale maritime kompetanseutfordringer har tilkommet, og institusjonene USN/HVL/NTNU/UIT ønsker derfor å fortsette samarbeidet med for å løse disse. Vi ber derfor om egen tildeling til utviklingsarbeidet organisert gjennom et eget nasjonalt prosjekt etter MARKOM2020.

Kategoriheving

USN/HVL/NTNU/UIT har gjennom mange år pekt på utfordringer med underfinansiering av maritime utdanning. Vi ber fortsatt om at maritim utdanning heves fra kategori E til B slik at den blir bærekraftig og kan følge næringslivets raske teknologiske utvikling og nye krav til kompetanse.

Midlertidige til faste rekrutteringsstillinger

I statsbudsjettet 2016 fikk USN/HVL/NTNU/UIT tildelt 1/1/2/1 midlertidige rekrutteringsstillinger. Rekrutteringsstillingen(e) styrker satsingen på maritim utdanning. Stillingene løp til og med 2019. I Statsbudsjettet 2020 er stillingene dessverre ikke omgjort fra midlertidige til faste. Vi ber med dette om at stillingene omgjøres til faste slik at satsingen på maritim utdanning kan fortsette med uforminsket styrke.

Etablering av overgangsordning fra maritim fagskole til bachelor (BAMM) I Meld. St. 9 (2016-2017). *Fagfolk for fremtiden*. Fagskoleutdanning er et av regjeringenes mål forutsigbare og hensiktsmessige overganger fra fagskole til universitet/høgskole. Overgangsordninger innenfor maritim utdanning er nevnt spesielt. Som oppfølging av dette er det gjennom prosjektet MARKOM2020 foreslått en overgangsordning for kandidater med 2-årig maritim fagskole. Programmet har tittelen Bachelor i Maritime Management, og er utarbeidet på bakgrunn av kompetansebehov meldt inn fra maritim sektor.

En pilot av programmet startet opp høsten 2019 som et samarbeid mellom HVL, USN, NTNU og UiT. Institusjonene ønsker å videreutvikle piloten til et permanent program i form av en fellesgrad som tilbys fra høsten 2021. For å kunne etablere et permanent program fra og med høsten 2021, er det behov for finansiering av inntil 40 studieplasser. De samarbeidende institusjonene fremmer likelydende budsjettforslag på inntil 10 studieplasser hver vedrørende denne fellesgraden.

Et permanent program vil bidra til å oppfylle MARKOM2020 sitt mål om et helhetlig og næringslivstilpasset maritimt studieløp fra fagskole til Ph.d. Programmet bidrar i tillegg til livslang læring og kompetanse som gir kandidatene flere muligheter for jobb i maritim sektor både til sjøs og på land. UiT foreslår 10 nye studieplasser til en overgangsordning (fellesgrad) for kandidater fra maritim fagskole.

Øvingsrom ved Samisk høgskole

UiT støtter anmodningen fra Samisk høgskole om etablering av øvelsesrom eller ferdighetssenter innen sykepleie. Sykepleierutdanningen i Finnmark har etablert et ferdighetssenter i Hammerfest. Et ferdighetssenter i Kautokeino vil være sentral for det samisk sykepleierprogrammet. Det kan også bli et senter som de øvrige desentraliserte sykepleierutdanningene, som UiT tilbyr i Finnmark, kan benytte seg av.

Finansiering av Rettsgenetisk senter

Ved Det helsevitenskapelige fakultet har UiT etablert et Rettsgenetisk senter, i arealer som er godt tilpasset moderne rettsgenetisk virksomhet. I dag består det rettsgenetiske fagmiljøet av 2 personer ansatt som førsteamanuensis, 2 personer ansatt som avdelings/overingeniører, samt leder/daglig leder i 20 % stilling hver.

I juni 2018 vedtok Stortinget at regjeringen «så raskt som mulig» skulle legge til rette for at RGS kan utføre DNA-analyser for bruk i strafferettspleien i et omfang som skal dekke fra 10 til 25 % av de analysene det er behov for nasjonalt. Med utgangspunkt i Stortingets vedtak sendte Justis- og beredskapsdepartementet i juni 2018 oppdragsbrev til Politidirektoratet (POD) der de ble bedt om å utrede de økonomiske og administrative konsekvensene av å tilrettelegge for rutiner og IT-systemer for flere leverandører samt å anbefale en realistisk framdrift for gjennomføring og ferdigstilling av løsningen. Satsningsforslaget fra POD ble sendt departementet i november 2018. Det ble i satsningsforslaget beskrevet nødvendige tiltak og kostnader knyttet til stortingsvedtakene. I satsningsforslaget fra POD ble det foreslått oppstart av analysevirksomhet ved RGS i siste halvdel av 2020, og med gradvis opptrapping slik at RGS i løpet av 2022 kan analysere 15 % av landets prøver. Det ble i satsningsforslaget gjort rede for at oppstart og opptrapping av analysevirksomhet ved RGS vil kreve ansettelse av flere personer ved RGS og at dette måtte gjøres i god tid før oppstart av analysevirksomheten, slik at nødvendig opplæring kunne foregå. For å kunne overholde tidsplanen i satsningsforslaget, er det beskrevet at det ved RGS vil være nødvendig med ansettelse av 6 personer i 2020 og ytterligere 3 personer i 2021/2022.

Utgifter til reagenser/drift er angitt til 1,8 mill i 2020, 4,05 mill i 2021 og 6,075 mill i de påfølgende år. I tillegg kommer investeringer (utstyr) på 4,4 mill i 2020 og deretter 1,2 mill de påfølgende år. I forslag til Statsbudsjett for 2020 står følgende (1.4.2. Politiet): «Regjeringa vil i 2020 leggje til rette for at Rettsgenetisk senter ved Universitetet i Tromsø (RGS) skal kunne utføre DNA-analyser til bruk i strafferettspleia, i tillegg til avdeling for rettsmedisinske fag ved Oslo universitetssjukehus (OUS). Etableringa vil bl.a. sikre nok kapasitet innan DNA-analyse for etterforskinga til politiet i framtida. Etableringa inneber utgifter for tilpassing av IKT-systema til politiet i 2020».

Det er, så langt universitetsdirektøren har kunnet bringe på det rene, likevel ikke foreslått tildelt midler til UiT for å muliggjøre denne opptrappingen, og UiT foreslår at det blir gjort.

Drift av forskningsfartøyer og nytt Kystfartøy nord

UiT eier i dag forskningsfartøyene Helmer Hanssen, Johan Ruud og Hyas. Helmer Hanssen har isklasse og kan gå i arktiske farvann med en viss mengde is. Johan Ruud ble tatt ut av drift i 2019, og universitetsstyret har vedtatt finansiering av et erstatningsfartøy. Det nye fartøyet og Hyas er mindre, og beregnet for kystfarvann. Med Kronprins Haakon vil den samlede kapasiteten øke betydelig. Samtidig er etterspørselen etter tokt både knyttet til forskning og undervisning økt betydelig. Det er derfor nødvendig å opprettholde en hensiktsmessig sammensetning av fartøyflåten, både av hensyn til kapasitet og driftsøkonomi. For eksempel vil det være ulønnsomt å bruke de største fartøyene til innhenting av prøver

i kystnære farvann. Tilsvarende vil Kronprins Haakon ha kapasitet til langvarige ekspedisjoner i fjerne farvann, slik som Antarktis, noe Helmer Hanssen ikke har. Kronprins Haakon vil da være utilgjengelig for øvrige brukere i lange perioder av gangen.

F/F Kronprins Haakon ble satt i operativ drift fra august 2018. Det er ikke gitt bevilgning til drift av fartøyet utover at Havforskningsinstituttet (HI) og Norsk Polarinstitutt har fått finansiert ca. seks måneder knyttet til tokt i Antarktis i 2019.

UiT fikk i statsbudsjettet for 2017 tildelt 40 millioner til oppgradering av F/F Helmer Hanssen. Bevilgningen ble gitt på bakgrunn av en rapport som tilsa at fartøyet kunne fungere som kystfartøy nord ut 2026. Prosjektering av nytt kystfartøy bør derfor settes i gang i 2020.

Universitetet har i alle år hatt en øremerket bevilgning til drift av F/F Helmer Hanssen. UiTs årlige kostnad til drift av F/F Kronprins Haakon (50 % av totalkostnadene) er estimert til 42 millioner for 2020. For å redusere UiTs totale kostnader til fartøydriften har UiT nylig inngått en leieavtale med UiB om bruk av båten. Dette reduserer finansieringsbehovet for UiTs del med ca. 8 millioner kroner årlig. Samtidig arbeides det med å omstrukturere driften av de mindre fartøyene F/F Johan Ruud og F/F Hvas, i tillegg til at internt lån (kapitalkostnad) på F/F Helmer Hanssen er nedbetalt. Beparelse på disse tiltakene beløper seg til ca. 10 mill. kr årlig. Ytterligere besparelser er vanskelige å få til uten å legge ned undervisningstokt eller å avvise eksternt finansierte prosjekter med forskningstokt. Vi ber derfor om at det settes av 24 mill. kr over statsbudsjettet øremerket til drift av forskningsfartøy for UiT.

I samarbeid med øvrige statlige institusjoner med forskningsfartøy har HI utarbeidet en felles rapport om fremtidig fartøybehov for utdanning og forskning, samt vedlikehold av lange tidsserier. Rapporten er sendt til NFD som behandler saken på vegne av øvrige departementer med forskningsfartøy. I henhold til rapporten anbefales det at F/F Helmer Hanssen videreføres til 2026, samtidig som prosjektering av et nytt Kystfartøy nord igangsettes fra 2020.

Et nytt kystfartøy på størrelse med, eller litt mindre enn, dagens Helmer Hanssen antas å ha en kostnad på rundt 700-800 millioner kroner. Det haster med å starte prosjekteringen med tanke på alderen til Helmer Hanssen, og det søkes om finansiering fra og med 2021.

Oppsummering av forslagene:

Prioritet	Satsingsforslag	Studieplasser			Budsjett – mill kroner		
		Antall	Varighet	Kategori/endring	2021	2022	2023
	Studieplasser paramedisin og endring av finansieringskategori	20	3/5 år	E til D			
	Studieplasser sykepleie	10	3 år				
	Studieplasser master i luftfart	20	2 år	A			
	Endring av finansieringskategori for integrert master i akvamedisin			C til A			
	Permanent finansiering av fellesgraden Governance and Entrepreneurship in Northern and Indigenous Areas (GENI)						

	Finansiering av Rettsgenetisk Senter				5,205	7,275	7,275
	Drift av forskningsfartøyer				24,5	24,5	24,5
	Prosjektering og investering i nytt Kystfartøy nord				2,5	2,5	40
	Lærerutdanning 5. år						
	Øvingsrom Samisk høyskole						
	MARCOM2020	10		E til B			

Vennlig hilsen

Jørgen Fossland
universitetsdirektør

Odd Arne Paulsen
organisasjons- og økonomidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Steinar L. Johansen